

**UCHWAŁA NR XIV/140/2019
RADY MIEJSKIEJ MIKOŁOWA**

z dnia 22 października 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 z późn. zm.) w związku z art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852), na wniosek Burmistrza Mikołowa

**Rada Miejska Mikołowa
uchwała:**

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020” w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Mikołowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Mikołowa

Katarzyna Syryjczyk - Słomska

Załącznik do uchwały Nr XIV/140/2019
Rady Miejskiej Mikołowa
z dnia 22 października 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2020**

Mikołów, październik 2019 r.

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	3
II. Podstawy prawne	5
III. Dane diagnostyczne	6
IV. Zasoby, podmioty realizujące	8
V. Adresaci Programu	9
VI. Źródła finansowania Programu	9
VII. Monitoring efektywności działań	9
VIII. Cel główny Programu	9
IX. Szczegółowe cele i zadania Programu	10

Rozdział I. Wprowadzenie

Narkomania to stałe lub okresowe używanie, w celach innych niż medyczne, środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie. Rozwój uzależnienia jest procesem złożonym, wyszczególnia się trzy czynniki, które muszą zaistnieć wspólnie tj. środek uzależniający, okoliczności usposabiające, podatna osobowość. Narkomania w Polsce od pewnego czasu traci swój marginalny charakter, stając się zjawiskiem coraz bardziej powszechnym i pretendując do roli najpoważniejszego z zagrożeń społecznych. Nowe substancje psychoaktywne stanowią rosnące wyzwanie dla polityki antynarkotykowej. W świadomości społecznej zmiany myślenia o narkomanii następują zbyt wolno, co ma niebagatelny wpływ na jej rozszerzanie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Rodzice, opiekunowie czy wychowawcy nie posiadają dostatecznej wiedzy merytorycznej, która pozwoliłaby im wcześniej rozpoznać symptomy eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi i adekwatnie zareagować. Zauważa się również, że profilaktyka uzależnień w skali kraju skupia się w dużej mierze na problemach związanych z alkoholizmem, traktując narkomanie po macoszemu.

Poza oczywistymi negatywnymi skutkami w sferze zdrowotnej i psychicznej dla osoby używającej narkotyków, niezwykle istotny jest społeczny aspekt uzależnienia. Konsekwencje płynące z kontaktów z narkotykami – począwszy od samej przyczyny ich zażywania, poprzez sposób zdobywania i następstwa uzależnienia – mają swoje uwarunkowania społeczne. Jak piszą Mariusz Jędrzejko i Anna Kowalewska (Narkomania – spojrzenie wielkowymiarowe, Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztora, red. nauk. Mariusz Jędrzejko, 2009): „Narkomania, jako choroba, prowadzi do całkowitego unicestwienia. Ważnym doświadczeniem, wynikającym z obserwacji zachowań narkomanów, jest pokazanie mechanizmu upadku. Osoby biorące narkotyki, na wszystkich etapach zażywania, nie potrafią przewidzieć skutków zdrowotnych i społecznych. Narkotyk blokuje wszelkie refleksje i analizy związane z uświadomieniem sobie obecnych i potencjalnych zagrożeń. W konsekwencji, po etapie „przyjemnych” doznań, szybko wchodzi się na poziom przymusu brania kolejnych porcji narkotyku. Nie jest to jednak wprowadzenie organizmu w stany ekstatyczne, lecz „ucieczka” przed np. ujawniającym się bólem fizycznym, psychozami, strachem i wieloma innymi negatywnymi odczuciami. Uzależnienie jest funkcjonowaniem w stanie nierzeczywistym, nieistniejącym w normalnych warunkach, stanem ubezwłasnowolnienia fizycznego i psychicznego. Nałóg zniewala. Odbiera możliwość kontroli zachowania, a potem – kierowania swoim życiem. (...) Pierwszy eksperyment narkotykowy może być skutkiem złej socjalizacji, przewagi wzorców negatywnych oraz niepełnej wiedzy o działaniu substancji psychoaktywnej. Będziemy więc, w takim przypadku, doszukiwać się ułomności procesu wychowania w rodzinie, oddziaływania na dziecko (młodego człowieka), negatywnych czynników natury środowiskowej (np. subkulturowej) oraz niewłaściwej profilaktyki antynarkotykowej.”

Wzrost zagrożenia narkomanią wśród młodzieży, a także obniżająca się granica wieku osób mających kontakt ze środkami uzależniającymi są szczególnie niepokojące i należą do zachowań ryzykownych. Podstawową zasadą zapobiegania narkomanii jest profilaktyka, a co za tym idzie budowanie spójnej i kompleksowej strategii przeciwdziałania uzależnieniom, opierającej się na skoordynowanych działaniach jednostek samorządowych oraz innych podmiotów działających na terenie Gminy Mikołów, składających się na system pomocy. Z uwagi na rozległość i złożoność problemów związanych z uzależnieniami, strategia ta musi obejmować wiele elementów i jej istotą powinno być długofalowe oddziaływanie na rzecz utrwalania prawidłowych wzorców zachowań (poprawa umiejętności rozwiązywania problemów osobistych, prowadzenie zdrowego konstruktywnego stylu życia, redukcja zaburzeń somatycznych i psychicznych) i funkcjonowania w życiu społecznym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii zadania własne gminy obejmują:

- 1) Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- 2) Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- 3) Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- 5) Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego,
- 6) Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna prowadzona w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii,
- 7) Diagnozę w zakresie występujących w szkoła i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzoną zgodnie z Rozporządzeniem wskazanym powyżej.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020, zwany dalej Programem, określa sposób realizacji zadań własnych Gminy Mikołów w zakresie przeciwdziałania narkomanii. Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 10 ust. 2-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Program jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mikołów na lata 2019-2024.

Zadania wskazane do realizacji w Narodowym Programie Zdrowia - Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii zostały zawarte w następujących obszarach:

- 1) Ograniczenie stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP,
- 2) Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- 3) Profilaktyka,
- 4) Redukcja szkód, rehabilitacja i reintegracja społeczna.

Realizowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 powierza się Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Mikołowie.

Rozdział II. Podstawy prawne

Ustawy:

- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 852),
- z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 506 ze zm.),
- z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 688 ze zm.),
- z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1492 ze zm.),
- z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2190 ze zm.),
- z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 869 ze zm.),
- z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1111 ze zm.).

Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 1492),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii z dnia 18 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1249 ze zm.).

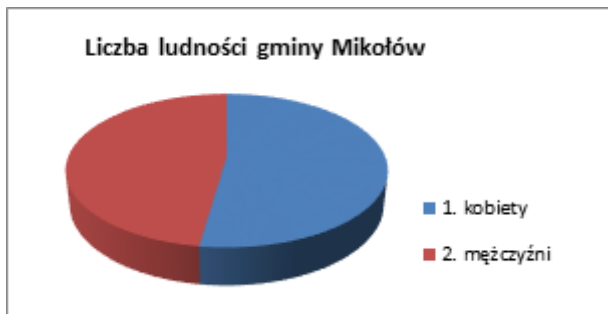
Program jest spójny z:

- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016-2020,
- Strategią Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mikołów na lata 2019-2024,
- Wieloletnim Programem Współpracy Gminy Mikołów z organizacjami pozarządowymi na lata 2018-2020.

Rozdział III. Dane diagnostyczne

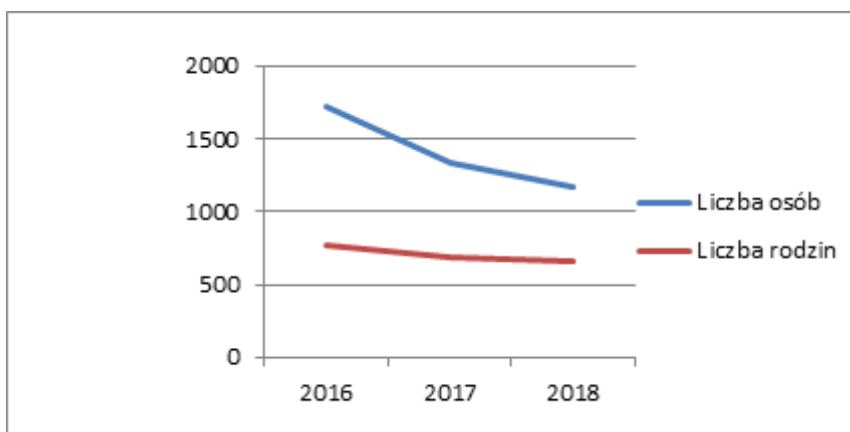
1. Sytuacja demograficzna i społeczna

Według stanu na 31 grudnia 2018 roku liczba ludności Gminy Mikołów wyniosła 39 331 osób, z czego 52,26% stanowiły kobiety 47,74% mężczyźni. Struktura ludności Gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 20,09%, osoby w wieku produkcyjnym 59,51%, a w wieku postprodukcyjnym 20,40%.

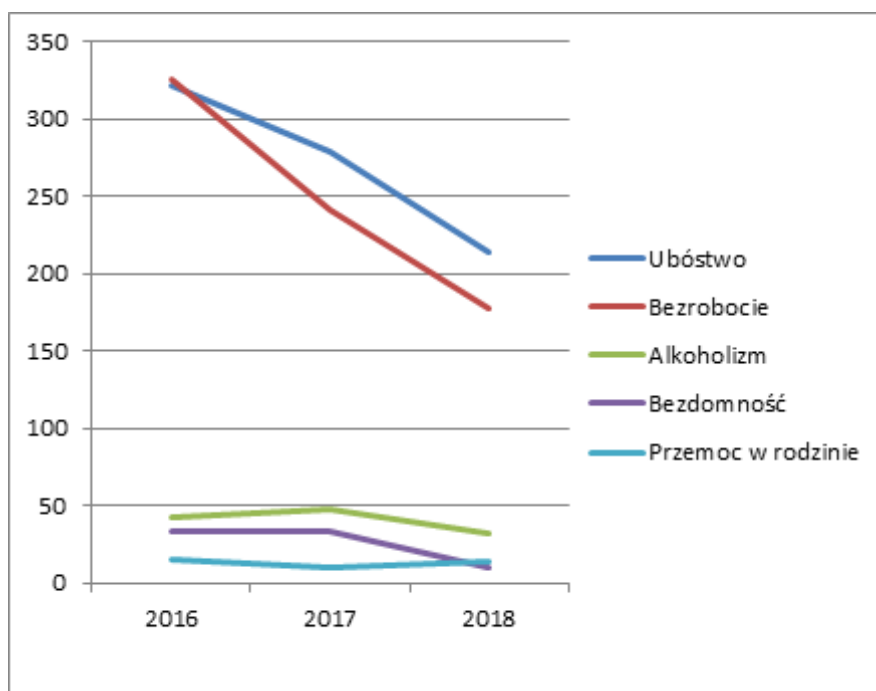
2. Liczba rodzin i liczba osób korzystających z pomocy społecznej w MOPS

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2016	769	1726
2017	684	1332
2018	666	1165

3. Powody udzielania pomocy i wsparcia (związane m.in. z uzależnieniami) przez MOPS Mikołów

Powody udzielania pomocy	Liczba rodzin ogółem		
	2016	2017	2018
Ubóstwo	322	279	214
Bezrobocie	326	241	178
Alkoholizm	43	48	32
Bezdomność	34	33	30
Przemoc w rodzinie	15	10	14

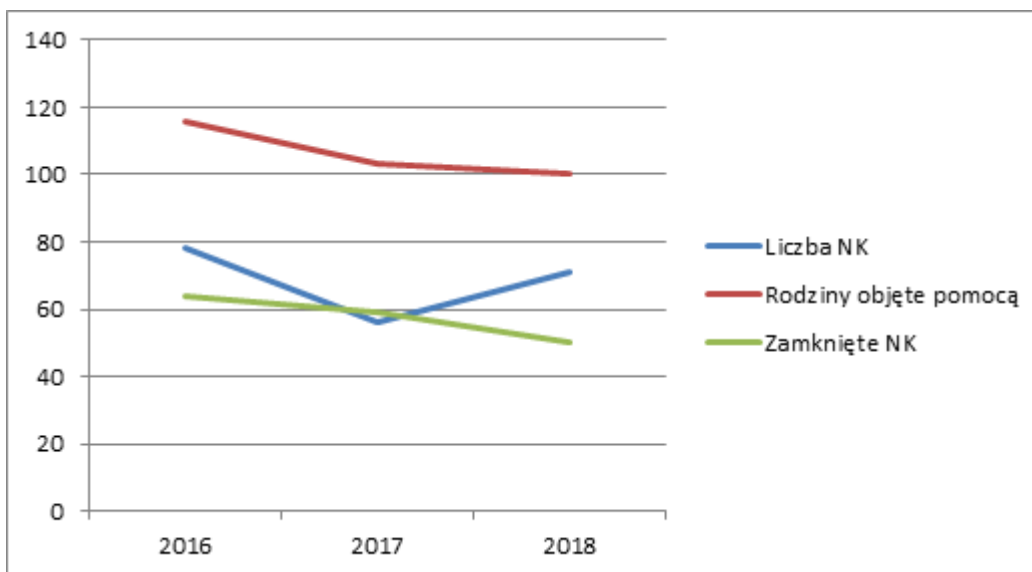

4. Liczba asystentów rodziny i rodzin objętych wsparciem

	2016	2017	2018
Liczba asystentów rodziny w gminie	5	4	4
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	66	40	48

5. Procedura Niebieskiej Karty

Działania	2016	2017	2018
Liczba formularzy Niebieska Karta – A, które wpłynęły do Zespołu	78	56	71
Liczba zebrań grupy roboczej	58	52	53
Liczba posiedzeń Zespołu	279	137	246
Liczba rodzin objętych pomocą	116	103	100
Liczba zamkniętych NK	64	59	50

6. Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo- Specjalistyczna oraz filia Świetlica Opiekuńcza MOPS Mikołów

	2016	2017	2018
Liczba miejsc w placówkach	95	95	75
Liczba osób korzystających	26	112	106

7. Przestępczość narkotykowa na terenie Gminy

	2016	2017	2018
Liczba postępowań wszczętych (postępowanie wszczęte w związku ze zdarzeniem, co do którego zachodzi podejrzenie, że jest przestępstwem; do postępowań wszczętych doliczane są również dochodzenia wszczęte faktycznie ,a następnie zakończone wydaniem postanowienia o umorzeniu i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw)	17	37	29
Liczba postępowań stwierdzonych (przestępstwo stwierdzone to przestępstwo objęte postępowaniem przygotowawczym zakończonym w wyniku, którego potwierdzono zaistnienie czynu zabronionego)	60	46	201
Poziom wykrywalności %	90	97,83	98,01

Rozdział IV. Zasoby, podmioty realizujące Program

Realizatorami Program będą: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mikołowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie, Poradnia Profilaktyki i Leczenia Odwykowego w Mikołowie, Centrum Integracji Społecznej w Mikołowie, Centrum Usług Wspólnych w Mikołowie oraz organizacje pozarządowe zajmujące się szeroko pojętą profilaktyką uzależnień i przemocy, Wydział Oświaty Urzędu Miasta Mikołowa wraz z mikołowskimi placówkami oświatowymi, służby mundurowe, placówki służby zdrowia, podmioty realizujące zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych, osoby fizyczne, organizacje kościelne, Sąd Rejonowy w Mikołowie, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mikołowie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, lokalne media.

Rozdział V. Adresaci Programu

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 są wszyscy mieszkańcy Gminy Mikołów. Program opiera się głównie na działaniach z zakresu profilaktyki, skierowanych do odbiorców bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych. Zadania Programu winny odnosić się do zdiagnozowanych problemów i powinny być kierowane do zróżnicowanych grup odbiorców. Szczególną uwagę w obszarze profilaktyki poświęca się dzieciom i młodzieży.

Rozdział VI. Źródła finansowania Programu

Program będzie realizowany przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy Mikołów, stanowiących dochody z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Podczas realizacji Programu Gmina będzie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie finansowane w jego zakresie miało związek z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień.

Rozdział VII. Monitoring efektywności działań

Systematyczne zbieranie, analiza i interpretacja danych w trakcie realizowania Programu oraz po jego zakończeniu ma na celu określenie efektywności poszczególnych działań. Dane te służą lepszemu projektowaniu kolejnych strategii profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom.

Monitoring odbywa się w sposób ciągły poprzez bieżące kontrolowanie jakości i rzetelności realizowanych działań, ścisłą współpracę z ich realizatorami oraz analizę i interpretację danych sprawozdawczych.

Rozdział VIII. Cel główny Programu

Profilaktyka uzależnień mieszkańców Gminy (szczególnie dzieci i młodzieży) poprzez podniesienie poziomu wiedzy na temat negatywnych konsekwencji sięgania po substancje psychoaktywne, zmiana świadomości społecznej dotyczącej narkomanii i promowanie zdrowego stylu życia, ograniczenie używania substancji psychoaktywnych.

Realizacja powyższego celu przełoży się na zwiększenie jakości życia mieszkańców Gminy Mikołów oraz zrównoważony rozwój sfery społecznej. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do całej społeczności lokalnej, stanowi spis działań, które będą realizowane w 2020 roku i stanowi kontynuację zadań realizowanych w latach poprzednich.

Rozdział IX. Szczegółowe cele i zadania Programu

CEL 1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków

Zadania:

- 1) Wsparcie i dofinansowanie Poradni Profilaktyki i Leczenia Odwykowego w Mikołowie, prowadzącej specjalistyczną terapię i poradnictwo,
- 2) Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie możliwości uzyskania pomocy dla osób uzależnionych oraz ich rodzin (baza podmiotów prowadzących leczenie i terapię),
- 3) Prowadzenie działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego z zakresu narkomanii.

CEL 2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej

Zadania:

- 1) Wspieranie osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym stworzenie możliwości korzystania z porad psychologicznych,
- 2) Zapewnienie możliwości wypoczynku dla dzieci z rodzin z problemami uzależnień,
- 3) Prowadzenie Telefonu Zaufania,
- 4) Zwiększenie wiedzy o problemie uzależnienia, w tym udział w ogólnopolskich i lokalnych inicjatywach skierowanych do osób zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych.

CEL 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży

Zadania:

- 1) Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych w zakresie zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych,
- 2) Wspieranie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej prowadzonej w szkołach i placówkach systemu oświaty na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii z dnia 18 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249 ze zm.),
- 3) Dokonanie diagnozy w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii z dnia 18 sierpnia 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249 ze zm.),
- 4) Zakup programów profilaktycznych dla szkół i placówek działających na rzecz dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem programów o potwierdzonej skuteczności lub opartych na naukowych podstawach,
- 5) Poszerzanie wiedzy rodziców w zakresie ich kompetencji wychowawczych w obszarze zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży,
- 6) Wspieranie i dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów jako alternatywnej formy spędzania wolnego czasu wraz z programami profilaktycznymi,
- 7) Wsparcie i dofinansowanie udziału dzieci w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych oraz działań na rzecz dożywiania dzieci,

8) Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi i młodzieżą zagrożonymi występowaniem uzależnień od substancji psychoaktywnych.

CEL 4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii

Zadania:

- 1) Zwiększanie kompetencji osób pracujących w obszarze zapobiegania narkomanii,
- 2) Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami, kościołami, osobami fizycznymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii,
- 3) Wspieranie edukacyjno – informacyjne, materialne podmiotów zajmujących się szeroko rozumianą profilaktyką przeciwdziałania narkomanii.

CEL 5. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego

Zadania:

- 1) Udzielenie pomocy wynikającej z ustawy o pomocy społecznej osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- 2) Inicjowanie współpracy instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy psychospołecznej i reintegracji osób dotkniętych wykluczeniem społecznym.

Uzasadnienie do uchwały Nr XIV/140/2019

Rady Miejskiej Mikołowa

z dnia 22 października 2019 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 opracowany został na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Burmistrz Mikołowa w celu realizacji zadań, o których mowa w przedmiotowej ustawie, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, uwzględniając kierunki działań wynikające z Narodowego Programu Zdrowia – Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.